

כלל החזקות עסקי ביטוח

דוחות כספיים לשנת 2018

סך ההכנסות מפרמיות שהורוחו ברוטו ודמי גמולים שנתקבלו מעסקי

פנסיה וגמל בשנת 2018 עומד על כ-17,982 מיליון ₪ לעומת

כ-17,034 מיליון ₪ בשנה המקבילה אשתקד, צמיחה של כ-6%

נכון לתאריך ה-31.12.2018 הסתכם היקף הנכסים המנוהלים בקבוצה

בכ-197 מיליארד ₪, לעומת כ-191 מיליארדי ₪ נכון לתאריך

ה-31.12.2017, גידול של כ-3%

החברה מודיעה היום על חזרתה לתחום הפיננסים, בתוך כך תבחן

רכישות של פעילויות נוספות

חברת כלל החזקות עסקי ביטוח מדווחת היום ה-27/3/2019 על תוצאותיה הכספיות לשנת 2018. הכנסות החברה מפרמיות שהורוחו ברוטו ודמי הגמולים שנתקבלו מעסקי פנסיה וגמל בשנת 2018 הסתכמו ב-17,982 מיליון ₪ לעומת סך של כ-17,034 מיליון ₪ בשנה המקבילה אשתקד, צמיחה של כ-6%.

בתקופת הדוח ההפסד הכולל לאחר מס לבעלי מניות עמד על כ-148 מיליון ₪, לעומת רווח כולל של כ-370 מיליוני ₪ בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד הכולל בתקופת הדוח הושפע בעיקר מירידה בתשואות שווקי ההון שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וקיבלו ביטוי בקיטון בהכנסות מהשקעות שהביאו, בין היתר, לגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-3 מיליון ₪, לעומת גבייה בסך של כ-352 מיליוני ₪ אשתקד. בתקופה שלאחר מועד הדוח ועד סמוך לפרסומו, חלו עליות בשווקי ההון, אשר קיבלו ביטוי בגידול בהכנסות מהשקעות שהביאו, בין היתר, נכון לסוף חודש פברואר 2019, לסגירת ההתחייבות למבוטחים בגין גביית דמי ניהול משתנים וגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-136 מיליוני ₪.

בנוסף, נרשם קיטון ברווח הכולל בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בגין התפתחות שלילית בתביעות ועדכון אומדנים בענף הסיעוד.

סך ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה נכון לתאריך 31.12.2018 מסתכם בכ-4,898 מיליוני ₪.

החברה ביצעה חישוב של יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2017 והוא עומד בחישוב מלא (ללא התחשבות בתקופת הפריסה) על שיעור של כ-109%. נכון למועד הדוח לחברה קיים הון עודף בסך של כ-3.6 מיליארד ₪ מעל דרישות ההון, בהתחשב בתקופת הפריסה

יורם נוה, מנכ"ל כלל ביטוח ופיננסים, ציין: "בשנת 2018 הגדלנו את הכנסות החברה, כמו גם את היקף הנכסים המנוהלים. הירידות החדות בשווקי ההון הגלובליים השפיעו על שורת הרווח ברבעון האחרון של 2018, וכך גם על תוצאות הרווח השנתי. עם זאת, בתקופה שלאחר מועד הדוח חלו עליות בשווקי ההון, שקיבלו ביטוי בגידול בהכנסות מהשקעות אשר נכון לסוף חודש פברואר 2019, הביאו לסגירת ההתחייבות למבוטחים בגין גביית דמי ניהול משתנים ולגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-136 מיליוני ₪. תשואות החברה בשנה האחרונה חזרו אל ראש הטבלאות, במגוון ערוצי החיסכון וניכר כי אנו חוזרים להוביל בתחום זה. זאת ועוד, עמיתי החברה נהנו מהשקעתנו בחברת מלאנוקס, שבה אנו המשקיע המוסדי הישראלי הגדול ביותר.

אני שמח לבשר על חזרתה של החברה לתחום הפיננסים. בכוונתנו להגדיל את ערוצי החיסכון המסורתיים, החיסכון הפיננסי, גמל להשקעה ומוצרי חיסכון נוספים. בשנה האחרונה, אנו רואים המשך שיפור בתשואות החברה. אני בטוח שצוות ההשקעות המוביל שלנו יתמיד בכך לאורך זמן, ויעניק רוח גבית למהלך. בנוסף, אנו בוחנים רכישות של פעילויות נוספות בתחום".

דני נוה, יו"ר כלל החזקות, ציין: "כלל ביטוח ופיננסים ממשיכה בצמיחה שלה בענפי הביטוח השונים ובעלייה בתשואות ביחס למתחריה. תוצאות הדוח השנתי הושפעו בעיקר מביצועי שוקי ההון הגלובליים, ברבעון האחרון. איתנותה המוכחת של החברה ניכרת גם בעתות אלה, ואנו עדים כבר לשינוי חיובי ניכר".

מידע כספי לפי תחומי הפעילות

א. תקופת הדוח

הפרמיות שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-10,275 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-9,729 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה נובע בעיקר מעסקי ביטוח חיים ובריאות כתוצאה מהגברת מכירות מוצרי ביטוח מנהלים ובריאות פרט.

ההפסד הכולל לאחר מס לבעלי מניות החברה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-148 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-370 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון במונחים שנתיים בתקופת הדוח עמדה על שיעור שלילי של 2.9%, לעומת שיעור חיובי של 7.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל בתקופת הדוח הושפע בעיקר מירידה בתשואות שווקי ההון שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וקיבלו ביטוי בקיטון בהכנסות מהשקעות שהביאו, בין היתר, לגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-3 מיליוני ש"ח, לעומת גבייה בסך של כ-352 מיליוני ש"ח אשתקד. יצוין כי נכון ליום 31 בדצמבר 2018, ישנה התחייבות למבוטחים בגין גביית דמי ניהול משתנים¹ בתיק הפוליסות המשתתפות ברווחים בביטוח חיים בסך של כ-87 מיליוני ש"ח.

התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד כמפורט בסעיף ד' להלן כוללות, בין היתר, את ההשפעות המפורטות הבאות:²

Q4		לשנת		
2017	2018	2017	2018	במיליוני ש"ח
				ביטוח חיים – סביבת הריבית הנמוכה ו-LAT:
				שינוי שיעור ריבית היוון בחישוב ההתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה ולגמלאות בתשלום
(39)	49	(197)	85	שינוי בהתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה (פקטור K)
(63)	16	(126)	135	בחינת נאותות עתודות (LAT)
93	29	64	75	
(9)	94	(259)	295	סך הכל ביטוח חיים
18	23	(78)	52	ביטוח כללי – השפעת המלצות ועדת וינוגרד³
-	73	-	-	ביטוח סיעוד במגזר בריאות – בחינת נאותות עתודות (LAT)
(27)	-	(108)	(115)	הפחתת מוניטין גמל

בתחומי הפעילות, פרט להשפעת שוק ההון וההשפעות שתוארו לעיל, נרשם קיטון ברווח הכולל בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר בגין התפתחות שלילית בתביעות ועדכון אומדנים בענף סיעוד ומעדכון הפרשה לתביעות בחבות מעבידים וצד ג' בביטוח כללי שקיבלה ביטוי במודל האקטוארי. מנגד, חל גידול ברווח בענף רכב רכוש, כמפורט בסעיף ד' להלן.

ב. רבעון נוכחי

הפרמיות שהורווחו ברוטו ברבעון הסתכמו לסך של כ-2,627 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-2,423 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפרמיה נובע בעיקר מעסקי ביטוח חיים ובריאות כתוצאה מהגברת מכירות מוצרי ביטוח מנהלים ובריאות פרט.

ההפסד הכולל לאחר מס לבעלי מניות החברה ברבעון הסתכם לסך של כ-204 מיליוני ש"ח, לעומת רווח כולל בסך של כ-188 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה להון במונחים שנתיים עמדה על שיעור שלילי של 16.0%, לעומת שיעור תשואה חיובי של 15.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד הכולל ברבעון לעומת הרווח בתקופה המקבילה אשתקד נבע בעיקר מירידה בתשואות שווקי ההון שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וקיבלו ביטוי בהפסדים מהשקעות, בין היתר, להחזר דמי ניהול משתנים בסך של כ-123 מיליוני ש"ח, לעומת גבייה בסך של כ-112 מיליוני ש"ח אשתקד. בנוסף, כללו התוצאות את ההשפעות שתוארו בטבלה לעיל.

בתחומי הפעילות, הקיטון ברווח הכולל ברבעון לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מהתפתחות שלילית בתביעות ומעדכון אומדנים בענף סיעוד וגידול מהתפתחות שלילית בתביעות בחבות מעבידים וצד ג' בביטוח כללי שקיבלה ביטוי במודל האקטוארי. מנגד, חל גידול ברווח בענף רכב רכוש כתוצאה משיפור חיתומי וגידול ברווח החיתומי בביטוח חיים, כמפורט להלן.

¹התחייבות למבוטחים בגין גביית דמי ניהול משתנים – תשואה שלילית מצטברת במהלך תקופת הדוח אשר תנוכה לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.

²לפרטים בדבר השפעות נוספות על תוצאות מגזרי הפעילות, ראה סעיף ד' להלן.
³ נכון ליום 31 בדצמבר 2018, יתרת ההפרשה עומדת על סכום של כ-167 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה באור 39(ה)(2)(4)(ו) לדוחות הכספיים.

א. התפתחויות לאחר תקופת הדוח

בתקופה שלאחר מועד הדוח ועד סמוך לפרסומו, חלו עליות בשווקי ההון שהביאו, בין היתר נכון לסוף חודש פברואר 2019, לסגירת ההתחייבות למבוטחים בגין גביית דמי ניהול משתנים וגביית דמי ניהול משתנים בסך של כ-136 מיליון ש"ח.

כמו כן חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון. בהמשך לאמור בביאור 39(ה)(ה1) ו-2(ה) בדוחות הכספיים, ירידה בשיעור הריבית עשויה לגרום לגידול בהתחייבות להשלמה לעתודות לקיצבה לרבות שינוי פקטור K, בהתחייבויות לגמלאות בתשלום בביטוח חיים וכן כחלק מבדיקת נאותות העתודה (LAT), בהתחייבויות הביטוח בביטוח כללי בענפי חובה, חבויות ותאונות אישיות.

בשלב זה, לא ניתן להעריך את ההשלכות של הירידה בעקום הריבית חסרת סיכון בתקופה זו על התוצאות הכספיות לרבעון הראשון לשנת 2019, וזאת בין היתר, לנוכח אי הודאות ביחס להשפעת ההתפתחויות האמורות על הערכת ההתחייבויות הביטוחיות של כלל ביטוח, בהתייחס להשפעת הירידה בעקום הריבית על שוויים ההוגן של נכסי חוב ובהתייחס להמשך ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים עד לסוף הרבעון הראשון לשנת 2019, ואין באמור כדי להוות כל הערכה לגבי תוצאותיה הכספיות הצפויות של החברה לשנת 2019.

לפרטים בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק ראה ביאור 39 בדבר ניהול סיכונים בדוחות הכספיים.

ב. פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

להלן פירוט הרווח הכולל בחלוקה למגזרים:

במיליוני ש"ח	סעיף	לשנת		Q4	
		2018	2017	2018	2017
ביטוח חיים	3.1.1.1	144	267	(24)	120
פנסיה	3.1.1.4	(16)	11	(14)	5
גמל	3.1.1.3	(105)	(102)	1	(28)
סך הכל חטיבת חיסכון ארוך טווח		23	177	(37)	97
ביטוח כללי	3.1.2	47	62	(57)	51
ביטוח בריאות	3.1.3	(165)	184	(140)	80
הוצאות מימון	3.1.6	132	125	31	31
אחר וסעיפים שאינם כלולים בתחומי הביטוח	3.1.4	(34)	249	(76)	85
סך הכל רווח (הפסד) כולל לפני מס		(261)	547	(341)	283
מיסים (הטבת מס)		(117)	171	(138)	94
סך הכל רווח (הפסד) הכולל לתקופה, נטו מס		(144)	376	(203)	189
מיוחס לבעלי המניות של החברה		(148)	370	(204)	188
מיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		4	5	-	1
תשואה להון במונחים שנתיים (באחוזים) *		(2.9)	7.9	(16.0)	15.5

(* התשואה להון מחושבת על פי הרווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה מחולק בהון לתחילת התקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה.

מידע כספי לפי תחומי הפעילות (למידע בדבר מגזרי הפעילות, ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים) (המשך)

3.1.1. חיסכון ארוך טווח

3.1.1.1 פעילות ביטוח חיים

הערה	Q4		לשנת		ביטוח חיים
	2017	2018	2017	2018	
	1,347	1,515	5,535	5,846	פרמיות שהורווחו ברוטו
	120	(24)	267	144	רווח (הפסד) כולל
<p>תקופת הדוח - בתקופת הדוח נרשם קיטון בעתודות הביטוח בגין סביבת הריבית הנמוכה ו-LAT בסך של כ-295 מיליוני ש"ח לעומת גידול עתודות בסך של כ-259 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ראה סעיף א' לעיל). כמו כן בתקופה המקבילה אשתקד ביצעה החברה תיקון לשיוך התחייבויותיה למבוטחים מקבלי הגמלה, לקרנות אג"ח חץ שונות הנושאות תשואה מובטחת וכתוצאה מכך קטנו עתודות הביטוח וגדל הרווח לפני מס בסך של כ-88 מיליוני ש"ח ללא השפעה בתקופת הדוח.</p> <p>מנגד בתקופת הדוח ההכנסות מהשקעות קטנו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, המרווח הפיננסי הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-515 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-1,016 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.</p> <p>רבעון נוכחי - ההפסד לעומת הרווח הכולל בתקופה המקבילה אשתקד, הושפע בעיקר מירידות בשווקי ההון, אשר קיבלו ביטוי בקיטון במרווח הפיננסי כאמור לעיל, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. השפעה זו קוזזה בחלקה מקיטון בעתודות הביטוח בגין סביבת הריבית הנמוכה ו-LAT בסך של כ-94 מיליוני ש"ח לעומת גידול עתודות בסך של כ-9 בתקופה המקבילה אשתקד (ראה סעיף א' לעיל) ומגידול בעתודות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-67 מיליוני ש"ח בעיקר לאור יישום תוצאות מחקר החברה על שיעורי ביטולים עדכניים. (לפירוט נוסף ראה ביאור 39(ה)(1)(ד)).</p>					
	2.1%	2.2%	2.1%	2.0%	שיעור הפדיונות של פוליסות ביטוח חיים מעתודה ממוצעת במונחים שנתיים
	1,140	(2,300)	3,303	(711)	רווחי (הפסדי) השקעה שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול

להלן תיאור עיקרי התוצאות בביטוח חיים לפי סוגי מוצרים בהתאם לפרוט בבאור 20-לדוחות הכספיים:

הערה	2017	2018	ביטוח חיים
			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 1990 פרמיות שהורווחו ברוטו
הקיטון בפרמיות נבע בעיקר מהתפתחות התיק שעסקיו נמכרו עד סוף שנת 1990.	249	225	
הגידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נבע בעיקר מקיטון בעתודות הביטוח בגין סביבת הריבית הנמוכה ו-LAT בסך של כ- 160 מיליוני ש"ח לעומת גידול עתודות בסך של כ- 103 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ראה סעיף א' לעיל). מנגד, נרשמה ירידה במרווח הפיננסי בתקופת הדוח שהסתכם בסך של כ-78 מיליוני ש"ח לעומת כ-260 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ראה ביאור 20). כמו כן בתקופה המקבילה אשתקד ביצעה החברה תיקון לשייך התחייבויותיה למבוטחים מקבלי הגמלה, לקרנות אג"ח חץ שונות הנושאות תשואה מובטחת וכתוצאה מכך קטנו עתודות הביטוח וגדל הרווח לפני מס בסך של כ-88 מיליוני ש"ח ללא השפעה בתקופת הדוח.	130	179	רווח (הפסד) כולל
			פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון שנמכרו מיום 1 בינואר 1991 ועד ליום 31 בדצמבר 2003 פרמיות שהורווחו ברוטו רווח (הפסד) כולל
הקיטון ברווח הכולל בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נבע בעיקר מקיטון בדמי ניהול משתנים אשר הסתכמו לסך של כ-3 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-352 מיליוני ש"ח אשתקד כתוצאה מקיטון ברווחי ההשקעה.	1,655	1,668	
מנגד בתקופת הדוח קטנה ההתחייבות להשלמה לעתודות לקצבה בגין פקטור K בסך של כ- 135 לעומת גידול בהתחייבות בסך של כ- 126 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.	231	88	
			שנמכרו מיום 1 בינואר 2004 פרמיות שהורווחו ברוטו רווח (הפסד) כולל
הגידול בפרמיות בפוליסות נובע בעיקר מגידול במכירות ביטוחי מנהלים.	2,926	3,260	
	(163)	(151)	פוליסות ללא מרכיב חיסכון כיסוי לסיכון הנמכר כפוליסה בודדת (פרט) פרמיות שהורווחו ברוטו רווח (הפסד) כולל
הקיטון ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות.	614	612	
	46	20	פוליסות ללא מרכיב חיסכון כיסוי לסיכון הנמכר כפוליסה קבוצתית פרמיות שהורווחו ברוטו רווח (הפסד) כולל
הקיטון ברווח הכולל נבע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות.	90	82	
	22	7	

3.1.1.2 נתונים בדבר הפרמיות שהורווחו, דמי הניהול ומרווח פיננסי⁴:

Q4		לשנת			
2017	2018	2016	2017	2018	במיליוני ש"ח
112	(123)	106	352	3	דמי ניהול משתנים*
108	111	379	410	433	דמי ניהול קבועים
220	(12)	485	761	436	סך כל דמי ניהול
313	(20)	686	1,016	515	סך הכל מרווח פיננסי ודמי ניהול
1,282	1,337	4,817	5,226	5,388	פרמיות שוטפות
65	178	182	309	459	פרמיות חד פעמיות
1,347	1,515	4,999	5,535	5,846	סך הכל פרמיות שהורווחו ברוטו
17	17	111	82	69	פרמיות שוטפות
59	122	358	209	368	פרמיות חד פעמיות
77	140	469	291	437	סך הכל פרמיות בגין חיסכון טהור

(* ליום 31 בדצמבר 2018 התחייבות למבוטחים בגין דמי הניהול המשתנים הינה בסך של כ-87 מיליוני ש"ח.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות משתתפות ברווחים

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')						
Q4			לשנת			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
2.05	2.70	(4.01)	2.95	8.50	(1.13)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
1.62	2.19	(3.80)	2.01	6.72	(1.70)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
1.74	2.80	(3.91)	2.64	8.82	0.05	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.31	2.29	(3.70)	1.70	7.04	(0.52)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול
פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה)						
Q4			לשנת			
2016	2017	2018	2016	2017	2018	
1.70	2.67	(4.30)	2.46	8.12	(1.71)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
1.42	2.39	(4.57)	1.32	6.93	(2.78)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
1.39	2.77	(4.21)	2.15	8.45	(0.53)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
1.11	2.49	(4.47)	1.01	7.25	(1.62)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

⁴ המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים על בסיס הקטנת הזקיפה לחיסכון במערכות החברה.

פעילות הגמל 3.1.1.3

הערה	Q4		לשנת		רווח (הפסד) כולל
	2017	2018	2017	2018	
תקופת הדוח - התוצאות בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד הושפעו בעיקר מירידת ערך מוניטין שנרשמה בסך של כ- 115 מיליוני ש"ח לעומת ירידת ערך בסך של כ-108 מיליוני ש"ח אשתקד.	(28)	1	(102)	(105)	
רבעון- המעבר לרווח לעומת ההפסד בתקופה המקבילה אשתקד נובע מהפחתת מוניטין בסך של כ-27 מיליוני ש"ח אשתקד, ללא השפעה ברבעון הנוכחי.					
יצוין, כי בתקופת הדוח וברבעון, חל צמצום משמעותי בניידים השלייליים נטו.					
	413	592	1,601	1,814	דמי גמולים

פעילות הפנסיה 3.1.1.4

הערה	Q4		לשנת		רווח (הפסד) כולל
	2017	2018	2017	2018	
תקופת הדוח ורבעון - הקיטון ברווח והמעבר להפסד בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי, נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מדמי ניהול בשל תנאי התחרות בתחום שהביאו לשחיקה בשיעורי דמי הניהול וכן מגידול בהוצאות תפעול גבייה, וטיפול בעדכוני רגולציה. השפעות אלו קוזזו בחלקם על ידי גידול בהפקדות השוטפות. בנוסף בתקופת הדוח וברבעון נרשמו הפסדים מהשקעות, לעומת הכנסות מהשקעות בתקופות המקבילות אשתקד.	5	(14)	11	(16)	
לפרטים בדבר מכתב מאת הממונה במסגרתו נבחרו קרנות פנסיה שיהוו קרנות ברירת מחדל, ראה סעיף 6.2.2 (א) לפרק עדכונים לפרק תיאור עסקי התאגיד					
	1,465	1,540	5,702	5,891	דמי גמולים

3.1.2 ביטוח כללי - להלן התפלגות הפרמיות והרווח הכולל:

הערה	Q4 2017	Q4 2018	2017	2018	ביטוח כללי
	502	524	2,299	2,351	פרמיות ברוטו
תקופת הדוח - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד בסך של כ-52 מיליוני ש"ח לעומת גידול בהפרשה בסך של כ-78 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
המעבר מרווח להפסד בנטרול ההפרשה כאמור, נובע בעיקרו מקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות הנובעות מהיוון והצמדה ביחס לתקופה מקבילה אשתקד וכן מהרעה בתביעות בענף משנה חבות מעבידים ובענף משנה צד ג'. מנגד חל גידול ברווח בענף רכב רכוש כתוצאה משיפור חיתומי כמפורט להלן.	52	(58)	62	47	רווח כולל
ברבעון נוכחי - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד בסך של כ-23 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-18 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
המעבר מרווח להפסד נובע בעיקר מקיטון של כ-93 מ"ש בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות הנובעות מהיוון והצמדה ביחס לתקופה מקבילה אשתקד וכן מהרעה בתביעות בענף משנה צד ג לעומת התקופה המקבילה אשתקד.					
	155	149	727	713	רכב רכוש פרמיות ברוטו
	4	13	27	70	רווח כולל לפני מס
בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי - הגידול ברווח והשיפור ביחסי ה-LR ו-CR, נובע בעיקר משיפור חיתומי בעסקי הפרט וכתוצאה מטיוב עסקי כחלק מאסטרטגיית החברה בשנים האחרונות.	73%	63%	70%	64%	LR ברוטו
	73%	63%	70%	64%	LR בשייר
	102%	92%	99%	92%	CR ברוטו
	102%	92%	99%	92%	CR בשייר
	95	99	473	467	רכב חובה פרמיות ברוטו
בתקופת הדוח - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד בסך של כ-32 מיליוני ש"ח לעומת גידול בהפרשה בסך של כ-45 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
הקיטון ברווח בניטרול ההפרשות כאמור, נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות הנובעות מהיוון והצמדה ומגידול בהוצאות בגין תביעות, לרבות בגין תביעות הפול, ומשינוי אופן יחוס תוצאות ביטוח משנה.	37	(1)	1	35	רווח (הפסד) כולל
ברבעון הנוכחי וברבעון אשתקד - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד בסך של כ-14 מיליוני ש"ח.					
המעבר מרווח להפסד בנטרול ההפרשה כאמור, נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות כאמור לעיל.					
	164	163	666	728	ענפי רכוש ואחרים פרמיות ברוטו
	(14)	(12)	11	(3)	רווח (הפסד) כולל
בתקופת הדוח וברבעון הנוכחי - התוצאות הושפעו מירידה בהכנסות מהשקעות ובגידול בהוצאות מימון כתוצאה מהפרשי שער לעומת התקופות המקבילות אשתקד.	92%	57%	70%	44%	LR ברוטו
כמו כן, ברבעון הנוכחי נרשמה הרעה בתביעות בענפי אש ורכוש, השפעה זו קוזזה בחלקה על ידי הפסד קטן יותר מאשתקד בענף תאונות אישיות תלמידים.	89%	54%	52%	46%	LR בשייר
	126%	90%	104%	76%	CR ברוטו
	144%	122%	104%	106%	CR בשייר
	27	28	110	110	ביטוח אשראי פרמיות ברוטו
	12	5	41	33	רווח כולל
הירידה ברווח בתקופת הדוח וברבעון, נובעת בעיקר מירידה בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות.	9%	22%	22%	18%	LR בשייר
	35%	39%	42%	38%	CR בשייר
	62	85	324	334	ענפי חביונות פרמיות ברוטו
בתקופת הדוח - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד סך של כ-20 מיליוני ש"ח לעומת גידול בהפרשה בסך של כ-33 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
המעבר מרווח להפסד בנטרול ההפרשה, נובע בעיקר מהרעה בתביעות ביחס לאשתקד בענף משנה חבות מעבידים ובענף צד ג. ובנוסף, מקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות הנובעות מהיוון והצמדה ביחס לתקופה אשתקד.	13	(63)	(19)	(88)	רווח כולל
ברבעון הנוכחי - נרשם קיטון בהפרשה בגין המלצות ועדת וינוגרד סך של כ-9 מיליוני ש"ח לעומת קיטון בהפרשה בסך של כ-4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.					
המעבר מרווח להפסד בנטרול ההפרשה, נובע בעיקר מהרעה בתביעות ביחס לאשתקד בענף משנה חבות מעבידים ובענף צד ג. ומקיטון בהכנסות מהשקעות כאמור לעיל.					

3.1.3. ביטוח בריאות

הערה	Q4		לשנת		
	2017	2018	2017	2018	
הגידול בפרמיות נובע בעיקר מגידול בעסקי הפרט.	502	530	1,917	2,107	פרמיות שהרווחו ברוטו

תקופת הדוח- הקיטון ברווח הכולל והמעבר להפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות.

בנוסף, נרשמה התפתחות שלילית בתביעות שקיבלה ביטוי במודל האקטוארי בענף סיעוד, בין היתר, לאור פרסום תיקון הוראות החוזר המאוחד בדבר יישוב תביעות סיעוד (ראה סעיף 8.1.2.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד), ללא השפעה אשתקד. כמו כן נרשם גידול בעתודות הביטוח לאור עדכון אומדנים בגין ביטולים והוצאות בענף בריאות פרט בתקופת הדוח, ללא השפעה אשתקד.

רווח (הפסד) כולל	80	(140)	184	(165)
------------------	----	-------	-----	-------

רבעון- הקיטון ברווח והמעבר להפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מקיטון בהכנסות מהשקעות, מהתפתחות שלילית בתביעות שקיבלה ביטוי במודל האקטוארי כמפורט לעיל.

מנגד, ברבעון הנוכחי קטנה ההפרשה בגין בדיקת נאותות העתודה (LAT) בסך של כ-73 מיליוני ש"ח ללא השפעה בתקופה המקבילה אשתקד.

הערה	2017	2018	
			ענף סיעוד – רווח כולל
הקיטון ברווח והמעבר להפסד לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מירידה בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד, ומחזוק העתודות עקב התפתחות שלילית בתביעות ובגין עדכון אומדנים בענף סיעוד כאמור לעיל.	44	(54)	פרט
	32	(130)	קולקטיביים, לרבות קופות חולים
			ענף מחלות ואשפוז – רווח כולל
הקיטון ברווח לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מעדכון אומדנים בעיקר ביטולים והוצאות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, ומקיטון בהכנסות מהשקעות העודפות על ההכנסות הנדרשות לכיסוי הגידול בהתחייבויות הביטוחיות לעומת התקופה המקבילה אשתקד כאמור לעיל.	94	2	זמן ארוך
	14	17	זמן קצר

לפרטים בדבר פרסום תוצאות מכרזים חדשים לבחירת מבטח לביטוח סיעודי קבוצתי של קופות החולים מכבי וכללית ראה סעיף 8.1.2.2 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבטוחים בפוליסות ביטוח בריאות מסוג סיעוד משתתף ברווחים:

פוליסות סיעוד משתתף ברווחים מסוג פרט וקולקטיבי				במיליוני ש"ח
Q4		לשנת		
2017	2018	2017	2018	
101	(190)	282	(37)	רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבטוחים

3.1.4 אחר וסעיפים שאינם כלולים בתחומי הביטוח

הערה	Q4		לשנת		במיליוני ש"ח
	2017	2018	2017	2018	
תקופת הדוח- הקיטון ברווח והמעבר להפסד בתקופת הדוח נובע בעיקר מהכנסות מהשקעות בסך של כ-29 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת הכנסות מהשקעות בסך של כ-315 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. רבעון- הקיטון ברווח והמעבר להפסד נובע בעיקר מהפסדים מהשקעות בסך של כ-67 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח לעומת הכנסות מהשקעות בסך של 103 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.	85	(76)	249	(34)	סך הכל רווח (הפסד) כולל לפני מס

3.1.5 הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-910 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-872 מיליוני ש"ח אשתקד, עיקר הגידול בתקופת הדוח נובע מעלייה בהוצאות שכר בין היתר בשל ההסכם הקיבוצי וגידול בפעילויות תפעול וגבייה בחיסכון ארוך טווח, אשר קוזזו בחלקן בשל אי עמידה בתנאי חלוקת בונוס בהתאם להסכם הקיבוצי. לפרטים נוספים ראה ביאור 24 בדוחות הכספיים.

3.1.6 הוצאות המימון בפעילות שאינה מוקצית למגזרים

הוצאות המימון של הקבוצה מושפעות בעיקר מהשינוי בשיעור מדד המחירים לצרכן הידוע, ראה ביאור 2 בדוח הכספי, וכן מגיוסים ופירעונות של חוב.

הוצאות המימון הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-132 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ-125 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות המימון בתקופת הדוח נובע מעלייה של 1.2% במדד המחירים לצרכן, לעומת עלייה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הסתכמו הוצאות המימון לסך של כ-31 מיליוני ש"ח ללא שינוי ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

3.2 נתונים עיקריים מהדוחות המאוחדים על המצב הכספי

3.2.1 נכסים

שיעור השינוי %	ליום 31 בדצמבר		במיליוני ש"ח
	2017	2018	
-	31,457	31,502	השקעות פיננסיות אחרות (1)
			נכסים מנוהלים עבור אחרים (שאינם נוסטרו) בקבוצה (במיליוני ש"ח):
3	64,310	66,121	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
(2)	33,620	32,982	עבור עמית קופות גמל (1)
7	61,751	66,025	עבור עמית קרנות פנסיה *
3	159,681	165,128	סך הכל נכסים מנוהלים עבור אחרים
3	191,138	196,630	סך הכל נכסים מנוהלים
(1)	10,086	10,028	(* מתוך הסכום, סך הנכסים המנוהל על ידי עתודות הוותיקה

1. הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקופות הגמל (למעט בגין קופת גמל שכלל ביטוח קיבלה על עצמה התחייבות לתשואה שנתית מינימלית מובטחת) וקרנות הפנסיה. לפרטים נוספים, ראה ביאור 3(א)(2) בדוחות הכספיים.

3.2.2 התחייבויות פיננסיות

נכון לתאריך המאזן, לקבוצה אין יתרות חוב שאינו לצרכי הון בחברות הביטוח.

א. דרישות הון בהתאם להוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי⁴

על חברות הביטוח בקבוצה חלות הוראות משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי II. בהתאם להנחיות הממונה, חברות ביטוח בקבוצה חישבו את יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2017, וצפויות לחשב את יחס כושר פירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2018 עד ליום 15 ביולי 2019.

יצוין כי חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי מבוסס על נתונים ומודלים העשויים להיות שונים מאלה בהם עושה החברה שימוש במסגרת הדיווח הכספי, ואשר מתבססים, בין היתר, על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר. בפרט, וכמפורט בחוזר משטר כושר פירעון כלכלי, חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי, מבוסס, במידה רבה, על מודל חישוב הערך הגלום. לפרטים נוספים בדבר דרישות ההון שחלות על חברות בקבוצה, ולמגבלות בנושא דיבידנד ראה ביאור 16 בדוחות הכספיים.

כמו כן, ראה דוח יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2017 באתר האינטרנט של הקבוצה בכתובת <https://www.clalbit.co.il/aboutclalinsurance/financialstatementsandpressrelease/>

1. יחס כושר פירעון –

ליום 31 בדצמבר		הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2016	2017	
בלתי מבוקר ובלתי סקור		במיליוני ש"ח
8,866	9,575	ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:
7,969	8,823	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
897	752	הון נדרש לכושר פירעון
111%	109%	עודף (גירעון) ¹³
		יחס כושר פירעון
עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות: ¹²		
7,887	8,773	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
4,418	5,196	הון נדרש לכושר פירעון
3,469	3,577	עודף (גירעון)

2. סף ההון (MCR)

ליום 31 בדצמבר		הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
2016	2017	
בלתי מבוקר ובלתי סקור		במיליוני ש"ח
6,009	6,514	הון עצמי לעניין סף ההון
1,655	1,692	סף ההון (MCR)

- (1) דרישת ההון חלה על כלל ביטוח, לרבות איחוד של כלל ביטוח אשראי.
- (2) בהתאם להוראות בתקופת הפריסה, ההון הנדרש לכושר פירעון ליומים 31 לדצמבר 2017 ו-2016 עומד על 65% ו-60%, בהתאמה, מההון הנדרש לכושר פירעון המחושב בהתאם להתאמת תרחיש מניות.
- (3) לאחר מועד הדוח ועל למועד פרסום דוח יחס כושר פירעון, חלה ירידה בהיקף הון רוברד 2 מוכר בסך של כ-24 מיליוני ש"ח, אשר הביאה לירידה בשיעור שאינו מהותי ביחס לכושר הפירעון.

דירקטוריון כלל ביטוח טרם קבע את יעד יחס כושר הפירעון על בסיס הוראות משטר כושר פירעון כלכלי כאמור, קביעה המהווה תנאי מוקדם לחלוקת דיבידנד. לאמור עשויה להיות השפעה מהותית על יכולתה של החברה לחלק דיבידנד, שתלויה בעיקרה, בחלוקת דיבידנדים מכלל ביטוח לחברה.

ב. לפרטים נוספים בדבר דרישות הון לפי משטר כושר פירעון חשבונאי ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הודעה זו כוללת מידע חלקי בלבד ביחס לתוצאות החברה לתקופה ינואר-ספטמבר 2018 והיא נערכה לשם תמצית ונוחות בלבד. ההודעה אינה יכולה להחליף עיון בדיווחים שפרסמה החברה לציבור (לרבות בדוחות הכספיים של החברה) הכוללים את המידע המלא אודות החברה, בטרם קבלת החלטה בדבר השקעה בניירות ערך של החברה.

הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת ניירות ערך של החברה, או הזמנה לקבלת הצעות כאמור והיא מיועדת למסירת מידע בלבד במסגרת מתן הסברים על החברה.